

smilende Udseende dog lænkebinder hver selvstændig Tanke.

Eller man faar fra andre Sider kjørt op et helt Dusin af Udtalelser om, at Kvinden maa holde sig indenfor de Omraader, hvor hun af *Naturen* er bestemt til at virke, eller at Familielivets Tarv kræver hendes stadige Væren i Hjemmet, og at hun som Følge heraf maa opgive alt selvstændigt Erhverv, eller at Samfundslivets Former staa Fare for at sprænges, hvis Kvinden fik lige Adgang til Erhverv med Manden o. a. lg. Det vil med andre Ord sige, at man er saa forgabet i de nuværende Tilstande og sin egen Opfattelse deraf, at man vilde finde det stridende mod Naturens Orden, om Kvindens Stilling i Samfundet skulde undergaa en Forandring, og at man paa Forhaand opgiver at tænke sig Muligheden af andre og bedre Former for Familielivets og Samfundslivets Førelse end de nuværende. Og saa maa man selvfølgelig ogsaa tage det Standpunkt at raabe Holdt til den opgaaende Kvindebevægelse, der ved sit Krav om Kvindens Ligestillelse med Manden saavel i Staten som i Kommunen og Familielivet tager Sigte paa omfattende Forandringer saavel i Samfundslivets som Familielivets Førelse. Og dette Krav bæres ikke frem af egoistiske Hensyn. Vi stille vort Krav om Ligestillelse med Manden, fordi det er vor Overbevisning, at Samfundslivet og Familielivet vil vinde ved Anerkendelsen af Kvindens Selstændighed; *thi jo flere selvstændige Individuer et Samfund rummer, jo større Livskraft raader Samfundet over.*

Og naar man saa vil sige noget rigtig kraftigt, overbevisende mod Kvindens lige Adgang til Erhverv med Manden, saa nævner man *Børnene*: »Hvorledes vil det gaa med Børnene, hvis Moderen har en Stilling, et Erhverv, hun skal passe.« Maa man ikke befrygte, at Kvinden over sit Erhverv vil glemme sit Moderkald. Aa, man kunde spare sig sin Bekymring! *Jo mere selvstændig og vel udviklet en Kvinde er, jo mere vil hun ogsaa føle og optage sit Ansvar som Moder.* Det er ikke Slavekaar, der udvikler Ansvarsfølelsen. Og med en rigere og fyldigere Udvikling — og en saadan maa man selvfølgelig forudsætte hos de Kvinder, der vil opnaa lige Adgang til Erhverv med Manden — vil hun endvidere bedre *forstaa* at være en god Moder for sine Børn. Det er ikke det, der gør en Kvinde til en god Moder om hun sidder den hele Dag og hænger over Vuggen eller Billedbogen med sit Barn, det, de Mænd synes at mene, der med Vold og Magt vil holde hende lænket indenfor Hjemmets Mure, for at være sikre paa, at hun virkelig tager sit Moderkald op.

Og lige saa lidt som en Kvinde har Ret til at slutte, at den Mand, der har Interesser udenfor Hjemmet, derved glemmer Hjemmets Interesser, lige saa lidt har en Mand Ret til at mistænke Kvinden for, at hun skulde glemme Omsorgen for sine Børn, naar hun ogsaa har andre Interesser at varetage. Om han en Gang kunde forstaa, hvad det vil sige under de navnløse Smerter at føde Barnet til Verden, hvad det vil sige at nære dette Barn af sit eget Kød og Blod, hvad det vil sige, hvilke Følelser, der rører sig i Kvinden, naar hun føler dette hjælpeløse Væsen i sine Arme, om han kunde forataa og føle alt dette, da er jeg vis paa, at han vilde glemme at tale om,

at Kvinden, hvis hun fik fuld og lige Handlefrihed med Manden, da strax vilde løbe fra sit Moderkald.

En saadan Tanke gør sandelig ikke Manden Ære!

Ingen halve Venner.

Hver Tid har sin Overtro. Jeg fejler næppe i den Paastand, at vor Tid for en Del lider af Overtro paa Foreninger og deres Betydning. Jeg tvivler ikke paa, at der er mange Foreninger, der har gjort og gør Gavn; men jeg tvivler heller ikke paa, at der er mange Foreninger, der ikke har udrettet andet end at begrave den Sag, de dannedes om. Man samledes en Aftenstund, førte en livlig Forhandling, der maaske krydredes ved en lille Kamp. Dog naaede man lykkelig og sejrrig gennem de fine Uoverensstemmelser og fik sin Styrelse valgt og sin Lov med de mange Paragrafer vedtagen. Saa gaar enhver til sit med en god Samvittighed og Følelsen af, at nu er den Sag lykkelig bragt i Orden, for nu er jo Foreningen dannet og Lovene vedtagne, saa nu kan den sagtens gaa, og de mest ihærdige begynde maaske allerede Dagen derpaa at kigge efter, om der ikke skulde vise sig et eller andet til at danne en ny Forening om. Er man ikke Medlem paa anden Maade, saa er det aabenbart grov Overtro, naar man dog tror paa Foreningens store Betydning. Jeg tænker ikke paa de mange Medlemmer, som er kommen ind, tidt uden rigtig at vide hvorfor, bare det ved de, at de kunde ikke holde sig udenfor, og det hører med til Overtroen paa Foreninger, at man er saa ivrig efter at faa dem fyldte med Medlemmer, at man tager alt, hvad der kan faas. Og de fleste Mennesker er ikke uvillige til at gaa med, Hvordan skulde de ogsaa bære sig ad med at være det. Ja, de kunde jo have saadan noget, som man kalder et Princip, kunde af Princip nægte at gaa ind i nogen som helst Forening; men for det første læres snart, at Principerne sjældent du til andet end til at brydes, og for det andet — ja, naar der udvikles og forsikres om, hvor uhyre meget godt den paatænkte Forening vil kunne udrette, saa er det en egen Sag af bare Princip ikke at ville være med til at udrette noget godt, og saa glider vedkommende ganske lempelig ind i Foreningen. Det er ikke den Slags Medlemmer, jeg tænker paa. De er kommen med uden Skyld fra deres Side. Jeg tænker paa dem, der er ivrige for at danne Foreninger og saa, naar de er bragt i Stand, kun skænke dem en Tanke — maaske endda ikke udelt venlig altid — de Øjeblikke, da Kassereren melder sig for at faa byttet sin lille pyntelige Kvit-